

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 5 · Kitapçık B · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. SB.5.1.1 · Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Şemadaki iki rolü doğru adlandırır.	3
a)	Bir roldeki alışkanlığın (kitap okuma, kayıt tutma, uyumlu çalışma vb.) diğer role katkısını mantıklı biçimde açıklar.	5
b)	Etkilenebilecek bir rolü belirtir (ör. halk oyunları oyunculuğu ya da ablalık).	2
b)	Etkinin nedenini zaman ve sorumluluk açısından açıklar (provalarla aynı akşamlara denk gelmesi, kardeşine yardıma zaman kalmaması vb.). Olumlu bir etki gerekçesiyle yazılırsa da kabul edilir.	5

a) Örnek cevap: Okuma kulübü üyeliği ve ablalık. Elif kulüp sayesinde her ay kitap okuma alışkanlığı kazanıyor. Bu alışkanlık sayesinde kardeşi Ela'ya okuma çalışmasında daha iyi yardım edebiliyor.

b) Örnek cevap: Halk oyunları oyunculuğunu etkileyebilir. Provalar da haftada iki akşam yapıldığı için koroyla aynı akşamlara denk gelirse Elif provaları kaçırabilir ve ekibindeki uyum bozulabilir.

Sık hatalar: Rollerini birbiriyle ilişkilendirmeden ayrı ayrı anlatmak; Rol yerine grup adını yazmak

2. SB.5.1.1 · Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Çatışmanın Çarşamba günü olduğunu belirtir.	4
a)	Takım kaptanlığı (sporcu) rolü ile ağabeylik (aile içindeki) rolünün çatıştığını belirtir.	3
b)	Her iki sorumluluğu da gözetken uygulanabilir bir çözüm önerir (ör. antrenörle konuşup Çarşambaları kardeşini aldıktan sonra antrenmana katılmak, o gün yardımcı kaptandan destek istemek). Yalnız bir grubu gözetken öneri bu ölçütten puan almaz.	7
b)	Önerinin takıma etkisini açıklar.	3
b)	Önerinin ailesine etkisini açıklar.	3

a) Örnek cevap: Çarşamba günü takım kaptanlığı rolü ile ağabeylik rolü çatışıyor.

b) Örnek cevap: Burak antrenörüne durumu anlatıp Çarşambaları Ali'yi okuldan aldıktan sonra antrenmana katılabilir; o gün ısınmayı yardımcı kaptan yönetebilir. Böylece takım kaptansız kalmaz ve antrenman aksamaz. Ali de güvenle okuldan alınır, annesi işteyken içi rahat olur.

Sık hatalar: Çatışan rolleri değil grupları yazmak; Yalnız bir grubun sorumluluğunu gözetken çözüm önermek (ör. 'takımı bıraksın')

3. SB.5.1.2 · Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Olası bir olumsuz etki yazar (kırılma, kendini dışlanmış hissetme, konuşmaktan çekinme, sınıfa uyum sağlayamama vb.).	4
b)	Aybüke'nin tutumunun farklılıklara saygıyı gösterdiğini belirtir.	2
b)	Bu tutumun sınıfta birlikte yaşamaya bir etkisini yorumlar (Meriç'in kendini ait hissetmesi, arkadaşlığın ve huzurun artması, gülen öğrencilere örnek olması vb.).	4

a) Örnek cevap: Meriç kırılabilir, sınıfta konuşmaktan çekinebilir ve kendini dışlanmış hissedebilir.

b) Örnek cevap: Aybüke farklı konuşmaya saygı gösteriyor. Bu tutum Meriç'in kendini sınıfın bir parçası gibi hissetmesini sağlar; öteki öğrencilere de örnek olur ve sınıfta huzur içinde birlikte yaşanır.

Sık hatalar: Yalnız davranışı yanlış bulup etkisini açıklamamak; Ağız farkını 'yanlış konuşma' olarak görmek

4. SB.5.1.3 · Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Toplanacak malzemeleri öğrencilerin ihtiyacına uygun belirler (kırtasiye, kitap, mont, oyuncak vb.).	4
a)	Sınıf içinde görev paylaşımı yapar (duyuru, toplama, ayırma ve paketlenme, kayıt tutma).	3
a)	Yardımanın güvenilir bir yolla ulaştırılmasını planlar (okul idaresi ya da resmî yardım kuruluşları aracılığıyla).	3
b)	Gereksiz ya da kullanılamayacak eşya gönderilirse emeğin ve malzemenin boşa gideceğini, gerçek ihtiyacın karşılanmayacağını açıklar.	7
c)	Bir etki yazar (dayanışma duygusunun güçlenmesi, zor durumdakilerin yalnız olmadığını hissetmesi, toplumda güvenin artması).	3

a) Örnek cevap: Önce okul idaresi aracılığıyla o okulun ihtiyaç listesini öğreniriz; ör. defter, kalem, boya ve kitap. Sınıfı gruplara ayırırız: bir grup afiş ve duyuru hazırlar, bir grup malzemeleri toplar, bir grup türlerine göre ayırıp paketler, bir öğrenci de listeyi tutar. Paketleri okul idaresi aracılığıyla resmî yardım kuruluşlarına teslim ederiz.

b) Örnek cevap: İhtiyaç bilinmeden toplanan eşyaların bir kısmı kullanılamaz; emek ve malzeme boşa gider, asıl gereken şeyler ise eksik kalır.

c) Örnek cevap: Depremden etkilenen çocuklar yalnız olmadıklarını hisseder; toplumda dayanışma ve güven güçlenir.

Sık hatalar: Planı basamaklara ayırmadan genel cümlelerle yazmak; İhtiyacı sormadan yardım toplamanın sakıncasını görmemek

5. SB.5.1.3 · Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Yardım alan kişinin onurunun korunduğunu, mahcup olmadığını belirtir.	6
b)	Okulda uygulanabilir bir "askıda" önerisi yazar (askıda kırtasiye, askıda kitap, askıda forma, askıda beslenme vb.).	3
b)	Uygulamaya kendi katkısını somut olarak yazar.	6

a) Örnek cevap: Yardım alan kişi kimseye minnet duymak ya da utanmak zorunda kalmaz; onuru korunur.

b) Örnek cevap: Okul kantininin yanına bir 'askıda kırtasiye' kutusu konabilir. Ben her ay bir defter ve iki kalem bırakır, kutunun düzenli kalmasına yardım ederim.

Sık hatalar: Uygulamayı yalnızca anlatıp önemini yorumlamamak; Katkıyı somut olmayan sözlerle yazmak

6. SB.5.2.1 · Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Birinci göreceli konum özelliğini (göl kıyısı, dağlarla çevrili ova, otoyol üzerinde olma) seçip hayata bir etkisini açıklar.	6
a)	İkinci göreceli konum özelliğini seçip hayata bir etkisini açıklar.	6
b)	Değişebilecek bir göreceli konum özelliği belirtir (ör. dağa tünel açılması, yeni yol ya da havalimanı yapılması, gölün suyunun azalması).	3
b)	Bu değişikliğin ilin çevresiyle ilişkisini nasıl değiştireceğini açıklar.	5

a) Örnek cevap: Göl kıyısında olması: İnsanlar balıkçılık yapabilir, göl suyuyla tarlalarını sulayabilir. Otoyol üzerinde olması: Ürünler büyük şehirlere kolayca taşınır, ticaret ve ulaşım gelişir.

b) Örnek cevap: Dağların altından bir tünel açılırsa kışın yollar karla kapanmaz. İl, çevresindeki şehirlerle bütün yıl kolayca bağlantı kurar; göreceli konumu daha elverişli hâle gelir.

Sık hatalar: Göreceli konum özelliği yerine yalnızca ilin büyüklüğünü ya da nüfusunu yazmak; Göreceli konumun hiç değişmeyeceğini düşünmek